

7/2531

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.0.SGB.02-610 -569
Konu : Yazılı Soru Önergesi

5691

01 MAYIS 2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 02.04.2007 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-30759 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Onur ÖYMEN'in tarafıma tevcih ettiği, 7/21531-30874 esas numaralı yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : Bilgi :
TBMM Bşk. Başbakanlık

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ONUR ÖYMEN'İN
ONUR ÖYMEN'İN YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/21531-30874)**

Sorular :

Türkiye'nin petrol yasasının değiştirilmesi için bazı yabancı petrol şirketlerinin daha önceki hükümetler zamanında Türkiye'ye yazılı müracaatlarda bulunduğu, hatta bu konuda bazı görüşmeler yapıldığı basın haberlerinden anlaşılmıştır. Bu defa hükümetçe Meclise sunulan petrol yasasında, evvelce bu şirketlerin ülkemize yönelik taleplerinin geniş ölçüde etkin olduğu, hatta Türkiye'de çıkarılacak petrolün tamamının yurt dışına ihraç edilebileceği yolundaki hükümlerin petrol şirketlerinin talebinin de ötesine geçtiği görülmektedir.

1- Türkiye'nin bağımsızlığı ve egemenliğiyle bağdaştırılması mümkün olmayan bu durumun düzeltilmesi için hükümet petrol yasasını geri çekmeyi ve yabancı şirketlerin Türk petrol yasasını etkileme girişimleri hakkında bir soruşturma açmayı düşünmekte midir?

2- Petrol gibi Türk ekonomisinin can damarı olan bir konuda eski petrol yasasında bulunan milli menfaatlerin korunması cümlesine yeni yasa tasarısında yer verilmemesinin sebepleri arasında yabancı petrol şirketlerinin bu girişimlerinin de payı var mıdır?

Cevaplar 1,2 :

Bilindiği üzere, 6326 sayılı Petrol Kanunu 1954 yılında yürürlüğe girmiş olup değişik zamanlarda Kanun üzerinde değişiklikler yapılmıştır. Piyasa faaliyetlerine yönelik olarak Doğal Gaz Piyasası Kanunu, Petrol Piyasası Kanunu ve son olarak LPG Piyasası Kanunu çıkarılarak petrol sektöründe rekabetçi, liberal ekonominin gereği yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu dönüşümün son halkası olarak mevcut Petrol Kanunu yerine, günümüz koşullarına, ülkemizde uygulanan serbest piyasa ekonomisine ve AB kriterlerine uyumlu, hakkaniyet ilkelerini gözeten yeni bir yasanın hazırlanması hedeflenmiştir.

5574 sayılı Türk Petrol Kanunu iddia edildiği gibi yabancı petrol şirketlerinin ülkemize yönelik talepleri doğrultusunda değil; daha fazla yatırım, daha fazla arama, daha fazla üretim ve daha fazla istihdam yaratılarak, ülkenin makro ekonomisine ciddi katkılar sağlanması hedeflenerek hazırlanmıştır. Yasa henüz Tasarı halindeyken ilgili tüm bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarının, petrol arama - üretim şirketlerinin ve ayrıca sivil toplum örgütlerinin yazılı görüşleri alındığı gibi, 2004 yılından 2007 yılına kadar da PİGM'in internet sayfasında kamunun dikkat ve bilgisine sunulmuştur.

Çıkarılan yeni Yasada, yerli şirketlerden farklı olarak özellikle yabancı şirketlere yönelik bir teşvik, kolaylık ve imkan sağlayacak herhangi bir hüküm getirilmemiştir.

Eski Yasada mevcut olmakla beraber, esasen subjektif bir kavram olan milli menfaatlerin korunması ibaresinin yeni Yasada ifade edilmemesi, milli menfaatlerin gözetilmeyeceği ve korunmayacağı anlamına gelmemektedir. Kaldı ki, tüm yasalar devlet hiyerarşisinin düzenine ve milli menfaatlerin korunmasına matuftur.

Türk Petrol Kanununun 3 üncü maddesinde Anayasanın 168 inci maddesindeki hükme de paralellik arz edecek şekilde "ülkemiz petrol kaynaklarının devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu" ibaresine yer verilerek bu Kanun ile;

. Türkiye'de, karada ve Münhasır Ekonomik Bölgeler dahil denizlerimizde ham petrolün ve doğalgazın aranması için nasıl müracaat edileceği,

. Bu müracaatların nasıl değerlendirileceği,

. Bir sahaya birden fazla müracaat varsa, objektif kriterlere bağlı kalarak kimin seçileceği,

. En uygun müracaat seçildikten sonra, arama işleminin nasıl yürütüleceği,

. Faaliyetlerin takip ve denetiminin nasıl yapılacağı,

. Arama işlemi bittikten sonra tarafların hak ve yükümlülüklerinin ne olduğu,

. İşletme safhasına nasıl geçileceğini, hangi kurallara uyulacağı,

ulusal çıkarlarımız açısından tamamen objektif kurallara bağlanmıştır.

Dolayısıyla, Kanun bu yönüyle "Milli menfaatlerimiz" açısından petrol arama ve üretim faaliyetlerinin nasıl yapılacağını objektif kriterleri esas alacak şekilde yeniden düzenlemekte olup, Kanunda subjektifliğe cevaz verecek bir ibareye de yer verilmemiştir.

Diğer taraftan, Türkiye'nin yüksek petrol ve doğal gaz potansiyeli olabilecek ve ulusal çıkarlarımızın daha çok korunmasının söz konusu olduğu 12 milin dışındaki deniz alanlarında ruhsat verilmesi, mevcut uygulamada olduğu şekilde Bakanlar Kurulu'nun yetkisine bırakılmıştır. Böylece, halen tamamına milli şirketimiz TPAO'nın sahip olduğu bu alanların, yabancı devlet şirketlerine verilmesi de yine Bakanlar Kurulu'na takdir edilecektir.

Türkiye'de çıkarılan petrolün tamamının ihraç edilmesi hususuna gelince;

Bilindiği üzere, 6326 sayılı Yasa'ya göre "memleket ihtiyacı" olarak Devletin gereksinim duyduğu ham petrol ve petrol ürünleri tamamlanmış olmakla birlikte, ayrılan miktarın emsal piyasa fiyatından satın alınması zorunludur. Yani, memleket ihtiyacı olarak ayrılacak ham petrol miktarının bedelsiz olarak ayrılması gibi bir durum söz konusu olmayıp, bunun da rafinerilerde işlenmeden doğrudan kullanılması da mümkün değildir.

Kaldı ki, daha önce 6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında yürütülen, yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin olunan petrolün doğrudan veya işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcıların sunumuna ilişkin piyasa faaliyetleri, 20.12.2003 tarihinde kabul edilen 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile düzenlenmiştir.

Söz konusu Kanunun 5 nci maddesi; "Ulusal güvenlik açısından ihtiyaç duyulan akaryakıt ve diğer ürünlerin üretimi ve teslimi öncelikli olduğunu düzenleyerek, Rafinericileri, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullandığı taktik yakıtların üretim kabiliyetini ürün talebi halinde sağlamak ve korumakla yükümlü kılmıştır.

Ayrıca, aynı Kanunun 10 ncu maddesi, yerli ham petrole uygulanacak emsal piyasa fiyatının belirlenmesinin esaslarını belirleyerek, rafinerilerin ham petrol temininde yerli ham petrolün alımına öncelik tanımlarını düzenlemiştir.

Öte yandan en önemlisi, "Ulusal Arz Güvenliğimiz" açısından kriz ve olağanüstü hallerde kullanmak ve piyasadaki sürekliliği sağlamak üzere ülkemizin en az 90 günlük ihtiyacını karşılayacak miktarda petrol stoku bulundurulması hususu, 5015 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde kapsamlı bir şekilde düzenlenmiştir.

Görüleceği üzere, ülkemizin arz güvenliği de dikkate alınarak, "memleket ihtiyacı" için gerekli olan ham petrol ve petrol ürünlerinin zorunlu olarak stoklanması en üst seviyede düzenlenmiştir.